

SERAMİK KÜLTÜR MÜDÜR?

Güner SÜMER*

I-GİRİŞ

Şüphesiz ki seramikler tüm formlarda kültürün bir unsuru olmaktadır. Fakat, kültür hakkında seramikler yönünden ne söylenebilir? Her bölgede bir toplum kendi hayatını ve düşünce tarzını tasarlamış ve oluşturmuştur. Bunlar kültür bilimlerinde dökümante edilmiştir. Fakat bu olaya farklı açıdan, beşeri yönden bakmak gerekir.

Seramikçiler, batı kültürünü şekillendiren ve onu diğerlerinden ayırteden Hıristiyanlık-Roma düşüncesine ve kültürüne tamamen uymamaktadırlar. Farklı bir fikri davranış olup, daha eski otantik durum, bilinçaltı devametmektedir. Endüstri seramikleri müsbet bilimlerin ilerlemesinden yararlanarak ilerlerken kendisini tekrarlamak istemeyen sanat seramikleri yorumlu denemelerle başarılı başarısız grafik çizmektedir. Bu oldukça farklı bir kültür yorumu getirmektedir. Kaosu düzenleyen sınıflandırma estetik algılama seviyesinde olmakta olup değişime açıktır.

Estetik kültür kurguya yönelirken malzeme kültürü uygarlığa yönelmektedir. Kültür filozofu Nikola Hartman kültürde “Amaç” ile “Nesnellik” mefhumunu ayırtetmektedir. Kültürde çeşitli eğilimler yeni olmayıp kültür filozofları tarafından daimi düşünülmüştür. Seramikler tecrübe ile yaşamaktadırlar. Bu tecrübe, buluşları, raslantıları ve bilgisizliği kapsamaktadır. Burada algıladığımız seramikçi mühendis değildir. Teknik tecrübe sınırlı olabilir. Sanat tecrübesi koşullu sınırlar içinde bulunur. Teknik veya sanatsal olarak araştıran seramikçi kendisini bir bilinmeyene götüren yolu izlemektedir.

---

* Yrd.Doç.Dr., Anadolu Üni. G.S.F. Seramik Bölümü Öğr.Üyesi

II-ÇOKÇU KÜLTÜR

Burada belirtilen ve eleştiri alan kültür yorgunluğu, hayatın dışlığına, mekanikleşmesine ve insanlığına bakışın kötümser bir yolu olmaktadır. Diğer yönden yansımalarımız iyimser olup seramikçi olarak hem gerçekçi ve hem de duygusalıdır.Doğa ile kültür arasındaki bağıntı,yaşadığı zamana ve bağlı olduğu uygarlığa ve bulunan malzemeye bağlı olmaktadır. Seramikçi teorik ve pratik bilgi durumuna göre doğayı özel koşullarda izler. Bugünlerde bazı kişiler çalışmalarında grafik programları kullanarak gerçek malzemeden uzaklaşmaktadırlar. Diğer bir grup ise seramik işlevinden uzaklaşarak sanata yönelmektedir. Bazı seramikçiler o özgün işleri ile pazara ürün verirken, bazıları yarışma ve sergilerde kendilerini göstermektedirler.

Temelde çokçuluk bir yönde kültürün önkoşullarının tamamen şeffaf ve objektif oluşuna dayanırken, diğer yönden bunlar tamamen subjektif olup kişilerce saptanmaktadır.

III-SERAMİKÇİLERİN SANAT SEVİYESİ

Bugün seramik sanatçısı kendini sanat dışı addetmekte ve uygulamalı sanatlarda sanatsal hürriyet olduğu düşüncesini reddetmektedirler. Fonksiyonel olma sanatın mümkün bir yoludur. Her sanatsal buluş üç kademedен geçer; uyarım, yapım ve amaç. Uyarım dış etki ile yaratıcı bulgu öncesi gelir. Yapım proses sürecinde değişim olabilir. Amaç ise dışdan gelebilir. Bu üç faktörde üç farklı sanat oluşturmaktadır. Birincisi Güzel Sanatlar olup desen, model konularını kapsar. İkincisi ise ileri kültürde ilkel sanatlar olup malzeme ve yapımı kapsar, üçüncüsü ise uygulamalı sanatlar olup amaca yönelik sanattır. Bu üç konuda içiçe olup güzel sanatçılar daha serbest çalışırlar.

Güzel sanatçılar istedikleri herşeyi yaparlar. Kültüre katkıları akademik ve bilimsel olmaktadır. Bu sanatçılar motif ve desen fikrine çok bağlıdırlar. Aynı tarzda ince seramikçi kendisini malzemeden ve uygulamalı sanatçı da amaçdan ayrı göremez. Uygulamalı sanatlarda

yapım ve amacın önceliği vardır ve risk sakınılır. Sanat ve tasarım uygulamalı sanatın prototipleridir. Bugün Güzel Sanatlar Okullarının çoğu “Tasarım Koleji” olmuşlardır. Sanat fikir oluşturmakta olup endüstriyel üretime sosyal prototipler ile hizmet etmektedir.

Zanaat ve sanat seramikde farklı şekilde çalışmaktadır, şöyleki zanaatçı tasarımla uğraşırken sanatçı daha serbest çalışmaktadır. Bugün seramik sanatı “ileri kültürün ilkel sanatı” ile uğraşır. Bugünkü seramik de; yapımda değişimler olmakta ve malzemeye büyük önem atfetmektedir.

IV-SONUÇ

Bugün görmekteyiz ki seramikler sadece dekor, desen gibi uygulamalı sanat değildir. Çağdaş anlamda seramikler sanat, bilim ve teknolojiyi kapsamaktadır. Bu kültür kapsamında Seramik Tasarım eğitimin de “Güzel Sanatlar” kavramından “Sanatlar Modeline” geçilmelidir.